

Gävle kommun
Rektorn vid Andersbergsskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Andersbergsskolan
i Gävle kommun

Tillsyn av Andersbergsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under hösten 2011 – våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionens samtliga skolenheter i kommunen. Skolinspektionen besökte Andersbergsskolan den 16-17 november 2011. . Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Andersbergsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 16 november 2011 och den 17 november 2011.

Helhetsbedömning

Rektorn för Andersbergsskolan är också ansvarig för Hemlingbyskolan och Sörbyskolan. Ett ansvarsområde av denna storlek ställer höga krav på rektors ledarskap. Det krävs också fungerande rutiner för hur återkoppling och uppföljning av det som delegerats ska genomföras. Det pedagogiska ledarskapet på Andersbergsskolan är till flera delar delegerat till en nytillträdd biträdande rektor som har påbörjat ett arbete med att få kännedom om verksamheten. Rutiner finns för återkoppling till rektorn.

Det finns brister som Skolinspektionen har identifierat och som skolledningen känner till. Det gäller till exempel brister i kvaliteten på undervisningen, eleverna ges inte möjligheter till ett aktivt inflytande över sin utbildning och alla elever får inte tillräcklig ledning och stimulans i sitt lärande. Det har påbörjats ett utvecklingsarbete för att komma tillrätta med bristerna under ledning av rektorn och biträdande rektor. Tillsynen visar att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

I detta beslut pekar Skolinspektionen på flera områden som Gävle kommun och rektorn för Andersbergsskolan måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Andersbergsskolan i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den 9 maj 2012 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4§, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. (3 kap. 3§ andra meningen skollagen).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att elevernas inställning klarläggs så långt som möjligt och eleverna har möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter, som tillmäts betydelse i förhållande till deras ålder och mognad. (1 kap. 10§ andra stycket skollagen).
- Se till att utformning av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. (1 kap. 10§, 4 kap. 14§ första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem. (4 kap. 9§ skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att rektor fattar beslut om enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav. (3 kap. 9 § andra stycket, 11–12 §§ skollagen)
- Se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogram anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. (3 kap. 9§ skollagen)

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. (10 kap. 13§ skollagen).

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att det är tydligt att i vilka fall och till vem rektorn har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter. (2 kap. 10§ andra stycket skollagen.)

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Enligt Andersbergsskolans egna uppgifter uppnådde 95 procent av eleverna de nationella målen i matematik och 86 procent i svenska i årskurs 3 år 2010. Av Skolverkets nationella statistik avseende ämnesproven för läsåret 2009/10 framgår att andelen elever i årskurs 3 som nådde kravnivåerna var högre än riket på samtliga delprov i svenska. I matematik nådde eleverna lägre resultat på alla delprov än genomsnittet i riket.

Skolan har sammanställningar över elevernas resultat i alla ämnen i årskurs 5. År 2010 var det inte något ämne där alla elever nådde målen i alla ämnen.

Måluppfyllelsen ligger mellan 84 och 98 procent i de olika ämnena. Det är i matematik som måluppfyllelsen är lägst i årskurs 5 enligt skolans egna uppgifter. Av Skolverkets nationella statistik framgår att andelen elever i årskurs 5 som nådde kravnivåerna i de nationella ämnesproven var lägre än andelen i riket på alla delprov i engelska och matematik. På 4 av 5 delprov i svenska nådde 100 procent av eleverna kravnivån. I det femte delprovet (läsa, samtala) nådde dock endast cirka 61 procent kravnivån, medan motsvarande andel för riket var cirka 90 procent.

Trots att skolan ger eleverna förutsättningar att nå goda resultat i de flesta ämnen behöver måluppfyllelsen förbättras. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas måluppfyllelse.

Andersbergsskolan arbetar kontinuerligt med värdegrunden. Skolan har bland annat ett trygghetsteam som arbetar med akuta insatser mot kränkande behandling. Så kallade rastvärdar är synliga på skolgården och det har tagits fram gemensamma trivselregler för att främja trygghet och studiero i skolan. Skolan har även en plan mot diskriminering och kränkande behandling som upprättas årligen. Denna är känd av eleverna och är ett levande dokument på skolan.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål

Motivering:

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt

som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I läroplanen framkommer vidare att lärarna ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare ska alla barn ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I intervjuer och samtal med eleverna och framkommer att de upplever att undervisningen alltför ofta är lärobokstyrd. Det finns också elever som tycker att skolarbetet är för lätt för dem. De uppger att de tror sig kunna klara av svårare arbetsuppgifter. Dessa elever uppger vidare att de inte tycker att lektionerna är tillräckligt stimulerande och att skolarbetet inte alltid ger dem tillräckligt med utmaningar i deras lärande. Eleverna uttrycker att det i vissa ämnen mer handlar om till vilken sida i boken man ska nå. Eleverna uttrycker vidare att om man jobbat klart till den sidan i boken som anges som "stoppsida" får man inte mer utmanande uppgifter att göra, utan uppgiften blir allt som oftast tyst läsning. I intervjuer med lärare framkommer att anpassning av undervisningen anses vara ett av de områden som skolan behöver utveckla. Lärarna uppger också att de under lektionerna framförallt ger stöd till de elever som har det svårt i skolarbetet och att de elever som har lätt för sig i högre grad får klara sig på egen hand.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att lärarna inte ger alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarna krav och Gävle kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § andra meningen skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande**Bedömning:**

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

I skollagen anges att barnets inställning ska så långt som möjligt klarläggas och barns åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder. Vidare

framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informeras i frågor som rör dem. Av läroplanen framgår att undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planeringen och utvärderingen av den dagliga undervisningen kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Rektorn uppger i intervju att lärarna behöver bli tydligare mot eleverna så att eleverna förstår att de har inflytande. I intervju med lärare anges att eleverna har inflytande när de har elevens val. Eleverna i årskurs 4-6 har vidare eget arbete ett par gånger i veckan. De ska då göra klart saker som de inte hunnit bli färdiga med under den ordinarie lektionen. Vid dessa tillfällen skriver läraren upp vilka saker som ska bli färdiga och eleverna kan välja i vilken ordning de vill göra detta. Lärarna uppger att elevernas inflytande begränsas med hänvisning till elevernas bakgrund och kulturella ursprung. I klasserna finns många barn från olika länder och lärarna måste alltid ta hänsyn till detta under lektionerna. Lärarna uppger att de på grund av detta inte heller kan arbeta med att låta eleverna ha inflytande över undervisningen. I intervjuer och samtal med eleverna framkommer att flera av dem inte anser att de får något egentligt inflytande över undervisningen. Eleverna uppger vidare att de flesta lärare presenterar vad som ska göras på lektionerna och att eleverna har att acceptera detta.

Tillsynen visar att det finns brister i elevernas möjligheter till ett aktivt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9, 14 §§ första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande 2.8 Rektors ansvar

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

I Andersbergsskolan fattar rektorn beslut om placering i särskild undervisningsgrupp samt beslut om anpassad studiegång för samtliga nyanlända elever

som ingår i en grupp som kallas för Södra Landningen. Nyanlända elever från årskurs 4 och uppåt i Gävle kommun placeras alltid först i Landningen. Elever i förskoleklass och årskurs 1-3 placeras i en klass från början. I Landningen sker en individuell kartläggning av elevernas tidigare skolkunskaper. Kartläggningen kan i vissa fall ta 2-5 månader, men kan enligt rektorn gå snabbare för en del elever. Enligt rektorn fattar hon beslut om placering i särskild undervisningsgrupp redan vid inskrivningen av eleverna i Andersbergsskolan, men eleverna har också en klassplacering. Beslutet om placering i särskild undervisningsgrupp har enligt rektorn inte fattats mot bakgrund av en individuell utredning om elevernas behov av särskilt stöd. Några åtgärdsprogram har inte utarbetats för eleverna trots att detta är en förutsättning för placering i särskild undervisningsgrupp. Skolinspektionen har tagit del av beslut som fattats om placering av nyanländ elev i särskild undervisningsgrupp och finner att de i formell mening är korrekt utformade.

Samtidigt som rektorn fattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas också beslut om anpassad studiegång. Enligt rektorn fattas ett sådant beslut eftersom eleverna i Landningen inte har tillgång till undervisning i alla ämnen och eftersom deras timplan är reducerad. Beslutet är inte fattat mot bakgrund av en individuell utredning av elevernas behov av särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av några beslut om anpassad studiegång som fattats för eleverna i Landningen. Av dessa beslut framgår inte omfattningen av den anpassade studiegången.

Sammanfattningsvis visar tillsynen det finns brister vad gäller rektorns beslutsfattande angående placering av nyanlända elever i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs avhjälpa bristerna.

Författning:

3 kap. 9 §, 11–12 §§ skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som be-

hövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Detta ska ske vid utvecklingssamtalet.

Vid Andersbergsskolan skrivs individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för alla elever. Skolinspektionen har tagit del av några av dessa från vårterminen 2011. I några av de individuella utvecklingsplanerna framgår det inte heller tydligt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Med anledning av att informationen om elevens kunskapsmässiga utveckling inte sker på det sätt som föreskrivs i författningarna uppfyller inte verksamheten författningarnas krav. Gävle kommun föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning:

10 kap. 13§ skollagen

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen**Bedömning:**

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna

Motivering:

Enligt skollagen får rektorn uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare att besluta i vissa frågor. Enligt samma lag ska det vara tydligt i vilka fall, och till vem, rektorn har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter.

Skolinspektionen har tagit del av en blankett från skolan, "Beslut om behov av särskilt stöd". Enligt denna kan biträdande rektor eller lärare besluta om åtgärder för en elev som är i behov av särskilt stöd och om ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Enligt skolans delegationsordning får lärare besluta om "åtgärdsprogram, mindre ingripande insatser". Detta bekräftas i intervju med rektorn. I intervju med lärare framgår att de är osäkra på vad som menas med mindre ingripande åtgärder och vid vilka tillfällen de ska fatta beslut om åtgärdsprogram och när detta ska göras av rektor eller biträdande rektor.

Mot bakgrund av att lärarna i skolan inte vet i vilka situationer de ska fatta beslut om åtgärdsprogram och vidta åtgärder förelägger Skolinspektionen Gävle kommun att avhjälpa bristerna.

Författning:

2 kap. 10 § andra stycket skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Andersbergsskolan

Andersbergsskolan har förskoleklass och grundskola för årskurserna 1-6. Vid tidpunkten för tillsynen var 375 elever inskrivna i skolan. Till Andersbergsskolan hör också en grupp med nyanlända elever, kallad Södra Landningen, som tar emot nyanlända elever i kommunen i årskurserna 1-9. Skolan är organiserad i fem arbetslag som till viss del har olika pedagogiska inriktningar, till exempel bifrostinspirerad pedagogik. För ledningen av skolan ansvarar en rektor och en biträdande rektor. Rektorn är även rektor för Hemlingbyskolan och Sörby skola.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Ulrika Palm
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).